

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
27 ТРАВНЯ 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково-практичної конференції 27 травня 2020 року / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 129 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 3 від 12.05. 2020 р.).

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Ларіна Е.Р., Василенко О.М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЦЕНТРАХ ЗАЙНЯТОСТІ.....	47
Літвиненко Ю.С. ГОТОВНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПЕРВИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	53
Пластун Т.І. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	58
Попова В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	63
Сех М.І., Романова І.А. ГОТОВНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	67
Тепляк А.М. КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ДЛЯ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....	75
Шерстньова М.С. КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДЛЯ РОБОТИ З ПРОФІЛАКТИКИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ПІДЛІТКАМИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	80
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	85
Алексєєва Н.І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛІЗМУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	85
Артюшенко В.В. РОЛЬ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ.....	87
Батрак А.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	88

РОЛЬ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

В останні роки в Україні розробляється принципово новий підхід до проблеми розвитку особистості у площині парадигми гуманізації освіти. Нині роль культури поступово втрачає свої провідні позиції. Зараз підлітки порівняно більше часу проводять у віртуальному світі, ніж у реальному. Тому, в сучасних умовах, актуальності набула проблема соціального виховання підростаючого покоління.

Аналіз наукової літератури В. Жуковського, Г. Волкова, Г. Ващенко, К. Ушинського дозволив визначити, що етнопедagogіка - це галузь педагогіки, яка включає в себе емпіричні педагогічні знання та досвід певного етносу у вихованні підростаючого покоління. Таким чином виховання підростаючого покоління за допомогою засобів етнопедagogіки є важливим та необхідним. Вони формують у особи знання про традиції свого народу, його виховні ідеали.

Аналіз наукової літератури з проблеми соціального виховання підлітків засобами етнопедagogіки вчені досліджували у таких напрямках: використання етнокультурних засобів у вихованні дітей та молоді (В. Костіна, Г. Волков, В. Жуковський) педагогічний потенціал арт-терапії та казкотерапії (К. Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко), вплив фольклорної арт-терапії на освітній процес початкової школи (В. Верховинця).

Узагальнення наукової літератури показало, що проблема соціального виховання підлітків засобами етнопедagogіки у закладах загальної середньої освіти є недостатньо вивченою та потребує дослідження.

Спираючись на ідеї В. Верховинця, В. Зеньковського, С. Русової, нами було розроблено проєкт соціального виховання підлітків етнопедagogічними засобами у закладах загальної середньої освіти «Крізь призму минулого». Під час реалізації проєкту підлітки власноруч створювали іграшки етнопедagogічної тематики, які потім використовувались у процесі програвання соціальних ситуацій з реального життя. Таким чином, виконуючи певну роль у процесі роботи над соціальною проблемою, вони збагачували власний соціальний досвід, розвивали уяву, творчі уміння та опановували певну модель поведінки під час вирішення конкретної життєвої ситуації.

Також одним із напрямів роботи проєкту була розробка казок на соціальні теми, які у подальшому використовувались у процесі соціального виховання учнів. Для них за основу бралась казка, повчального характеру з виховною ситуацією, але яка не має кінця. Кожен повинен придумати своє завершення казки та обрати свій шлях розв'язки. Персонажі казок створювались за допомогою методик етнопедagogіки, а саме, технікою мотанки, бумаги та з використанням природних матеріалів.

Великим позитивним моментом є те, що підлітки, спираючись на набуті знання, проводили цю казку молодшим школярам, де вони вже виступали суб'єктами соціально-педагогічної діяльності.

Перспективним напрямом подальшої дослідницької діяльності є розробка комплексу етнопедагогічних засобів, спрямованих на соціальне виховання підлітків у закладах загальної середньої освіти.

Батрак А.С.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.М. Макар

Проблема профілактики девіантної поведінки підлітків – є однією з нагальних проблем у соціально-педагогічній діяльності. Особливе занепокоєння викликають асоціальні прояви поведінки у підлітковому середовищі, які є підґрунтям для деградації особистості, стають перешкодою у здійсненні навчально-виховного процесу в освітньому закладі та й до того ж суттєво шкодять здоров'ю. Соціальна незрілість, несформованість правових установок часто призводить до свідомого ігнорування вимог закону, заперечення соціальної цінності права, що знаходить вияв у різних формах девіантної поведінки. Саме тому соціально-педагогічна робота, спрямована на профілактику та подолання девіантної поведінки дітей та молоді, нині є актуальною темою наукового пошуку науковців.

Як зазначає О.В. Безпалько, серед українських та закордонних дослідників немає єдиного погляду на термін «девіантна поведінка». Одні вважають, що йдеться про всі відхилення від схвалюваних суспільством соціальних норм, другі пропонують охоплювати цим поняттям тільки порушення правових норм, треті – різні види соціальної патології (алкоголізм, наркотизм, убивства).

На основі проведеного аналізу наукової літератури щодо досвіду здійснення профілактики девіантної поведінки серед учнів загальної середньої освіти було розроблено програму роботи соціального педагога з профілактики девіантної поведінки у закладах загальної середньої освіти. Розроблена програма роботи соціального педагога містить не тільки діяльність з учнями, а й активну взаємодію з батьками учнів, так як, вважаємо, що батьківський виховний потенціал спроможним здійснити додатковий позитивний вплив на учнів.

Під час впровадження програми було проведено такі заходи: відеолекторій «1+1» (серія відеороликів про наркоманію, алкоголізм, тютюнопаління та насилля, під час перегляду яких, учні дізналися багато нового, і як результат, в них активізувалося бажання до змін на краще, які вони